

**MASSİAD
TKHK
OCAK 2014**

TOPLU ALIMLAR

Genel Sekreterlikler elindeki satın alma gücü sayesinde yüksek oranlı iskontolar alabilmek için büyük hacimli alımlar yapmaktadır. Alınan iskontolar kısa vadede KHB için bir kar olarak görünse de uzun vadede yerli üreticinin , ithalatçının pazardan silinecek, sürdürülebilir rekabetinde ortadan kalkması ile global firmaların tekel oluşturmasının önü açılmaktadır. Bu durum gelecekte hem KHB hem de ülkemiz açısından büyük zararlara neden olacaktır.

Toplu alım uygulaması, tıbbi cihaz ve tıbbi hizmet tedarikçileri için pazarın küçültülmesi, haksız rekabet ortamının oluşması, işyerinin kapatılması anlamına gelmektedir.

Kamu tüm alım prosedürlerini yerli tedarikçiyi zora sokmayacak şekilde organize etmelidir. Kamunu ihtiyaçlarını temin ederken toplu alım yöntemini tercih etmesi. Belki bu yöntem kısa sürede olsa bir kar sağlayacak gibi görünse de uzun dönemde sektörde rekabet edecek firma kalmayınca tekelleşmeyi gündeme getirebilir.Örneğin Türkiye genelinde kan toplama yetkisi Kızılay'a verilmiştir. Kızılay da şu an Türkiye'nin kan ihtiyacının %75 ini temin etmektedir. Kendi alanında tekel olan Kızılay kan torbası ihalesi yaparken fiyatı ucuzlatmak için 3-5 senelik alımını bir seferde ihale etmektedir. Böyle bir büyük alım oluşunca dünyanın tüm dev firmaları bu ihaleye saldırmaktadır. Bir de ihale tek firmaya verildiği için yerli üreticinin bu alımda hiç şansı kalamamaktadır.

Sürdürülebilir rekabet sağlamak için (hem orta vadede kamu yararı hem de emeklemekte olan yerli üreticinin/ithalatçının piyasadan silinmemesi için) 87 bölgedeki alımların büyük ihaleler ile değil yerli tedarikçinin teminat mektubu limitlerinin ve iş deneyim belgesi limitlerinin yeterli olacağı büyüklükte ihaleler düzenlemelidir.

Uzun süreli alımların yapılması kurum hastanelerinin stok maliyetini ve kontrolünü olumsuz etkileyecektir. 3 yıllık alımlar yerine alımların 1 yıllık yapılması sektörün dinamikleri açısından son derece önem arz etmektedir.

Ülkemizde üretilen tüm ürünler kamu hastanelerince tercih edilmeli, ihalelerde %15 fiyat avantajının uygulanamamasının önündeki yasal engeller kaldırılmalıdır.

Kamu tüm alım prosedürlerini yerli tedarikçiyi zora sokmayacak şekilde organize etmelidir. Offset uygulamalarının yapılacağı ihaleler; sadece ülkemizde üretimi olmayan malzemeler için değil Türkiye'nin ihtiyacını karşılamaktan uzak (en fazla %50) olan ürünler için de düşünülmelidir.

SİPARİŞ MİKTARI VE MAL TESLİMİ

Bir çok hastane ortak alım yaptığında, hangi Hastane'nin ,hangi ürünü ne zaman isteyeceği belli olmadığı gibi,küçük küçük siparişler de verilerek Firmaların operasyonel maliyetleri arttırılmakta ve firmalara mali külfet getirmekte, stok ve buna bağlı teslim sorunu yaşamalarına, zaman zaman ceza almalarına neden oluyor.

Soruna bir nebze çözümlü için firmalara yüklenen riskleri biraz olsun hafifletmek için ihale şartnamelerine teslimat programı (söz konusu olan birkaç hastane ise her hastane için bu ayrı) yapılmalıdır.

Ayrıca, ihaleye iştirak ederken sözleşme tasarısında teslimatların nasıl yapılacağı ile ilgili bilgi yazmamakta iken, daha sonra sözleşme anında teslimat farklı teslimat şartları ortaya çıkmakta hatta sözleşmelerde yazmayan teslimatlar istenebilmektedir. Firmalar çoğu zaman farklı şehirlerde de ihalelere iştirak etmektedirler. İhale şartnamelerinde depo teslimi ibaresi olması gayet normaldir fakat daha sonra eklenen raf teslimi ibareleri tüm firmaları zora sokmaktadır. Çoğu kurum tarafından, sözleşmede sadece depo teslim ibaresi olduğu halde ürünün rafa dizilerek teslimi istenmektedir. Şehir dışında iştirak edilen ihalelerde teslimatlar çoğunlukla ambar ya da kargo firmaları vasıtasıyla olduğundan, kargo firmalarının ürünleri rafa dizmeleri mümkün değildir. Bu da sıkıntı yaratmakta ve bu teslimatlarda depolar firmaların ürünlerini teslim almamaktadır. Bu kararlar genellikle sözleşmede yazmamış olsa da depo çalışanlarının tarafından istenmektedir ve firmada ürünleri ortada kalmaması için bu taleplere uymak zorunda kalabiliyor, aksi halde ürünlerin teslimatı kabul edilmemektedir.

Ürünlerin kurumlarca verilen siparişlerinde ,sipariş formunun altında “ kargo/ambar teslim kabul edilmeyecektir” ibareleri mevcuttur. Sözleşmede olmadığı halde Kurumlarda sipariş veren kişilerin kendi inisiyatifleri ile böyle bir ibare koymaları uygun değildir.

Mal teslimatında yaşanan bu sıkıntılar firmaları çok zor durumda bırakmaktadır.

YAKLAŞIK MALİYET

Bilindiği üzere T.C.Sağlık Bakanlığı, Türkiye Kamu Hastaneleri Kurumu Finans Hizmetleri Başkan Yardımcılığı tarafından 23.07.2012 tarih, B.10.1TKH.0.14.00.00/949 sayılı yazı ile İl Sağlık Müdürlüklerine Mal alımlarında Yaklaşık Maliyet Tespiti ile ilgili yazı gönderilmiştir.

Bu yazı ile ihale ile mal alımı yapan kuruma bağlı hastane, ağız ve diş sağlığı polikliniklerinde, MKYS'de yer alan fiyatların Türkiye ortalamalarının esas alınarak Birim Tavan Yaklaşık Maliyet tespiti yapılması, sonrasında Birim Tavan Yaklaşık Maliyet bedelini geçmeyecek şekilde MKYS'de yer alan fiyatları veya daha önce yapmış oldukları ihale fiyatlarını dikkate alarak İhaleye esas birim yaklaşık maliyet tespiti yapmaları zorunlu hale getirilmektedir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu 1. maddesi ile Kamu hukukuna tâbi olan veya kamunun denetimi altında bulunan ve yahut kamu kaynağı kullanan kamu kurum ve kuruluşlarının yapacakları ihalelerde Kamu İhale Kanunu ve bu kanun çerçevesinde çıkartılan Yönetmeliklerin uygulanması gerektiği açıktır. Yine aynı Kanunun 9. maddesinde ise mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin ihalesi yapılmadan önce idarece, her türlü fiyat araştırması yapılarak katma değer vergisi hariç olmak üzere yaklaşık maliyet belirlenmesi ve dayanaklarıyla birlikte hesap cetvelinde göstermesi gerektiği belirtilmiştir. Bu madde ile yaklaşık maliyetin belirlenmesinde İdarelerin her türlü fiyat araştırmasını yapması zorunlu hale getirilmiştir.

yaklaşık maliyet tespitinde İdarelerin araştırma yapmasına engel olan genelge, yönerge vs. emirlerin yeniden gözden geçirilmesi ihale fiyatlarının belirlenmesi açısından önemlidir.

MİYADI DOLAN MALLAR

Dönem dönem kurumca satın alınan ancak miadı (kullanma süresi) dolan veya dolmasına 3 ay kalan tıbbi malzemelerin yüklenici firmaya iadesi söz konusu olmaktadır. Sözleşmede belirtilen süreler dışından miyadı biten veya bitmesine yakın ürünlerin firma tarafından değişiminin istenmesi firmaları zora sokmaktadır.

Konu ile ilgili kurum hastanelerinde çok sıkı stok-miyad takibi yapılması ve sözleşmede belirtilen sürelerde değişim taleplerinin düzenli yapılması firmaların bu konuda yaşadıkları problemlere çözüm olacaktır.

İHALE ŞARTNAMESİNE SUT LİSTELERİ İLE İLGİLİ EKLENEN MADDELER

Son zamanlarda İhale şartnamelerine SUT Listeleri ile ilgili aşağıdaki maddeler eklenmeye başlamıştır.

- SGK'ya fatura edilebilir olan malzemelerin değerlendirme aşamasında negatif listede olduğunun tespiti veya SGK onayının olmaması halinde ilgili teklif değerlendirme dışı bırakılacaktır.
- Sözleşme süresi içerisinde negatif listeye düşen veya SGK onayı kalkan SGK'ya fatura edilebilir olan malzemeleri idare almamaya veya bedelsiz almaya yetkilidir.
- SGK tarafından ödenmeyen malzemelerin bedelleri firma fatura kesmiş olsa dahi firmaya ödemesi yapılmayacaktır.
- İhalesi sonuçlanmış mallara ait sözleşmelere "negatif listeye düşen veya SUT kodu değişen" ürünlerin bedellerinin ödemesi yapılmayacaktır.

Ayrıca; Doğrudan temin mal alımlarında "sut kodu olmayanların "sut kodu yoktur" ibaresini yazmaları gerekmektedir ve bu bilgilerin doğruluğundan satıcı firma sorumludur. Bu bilgilerin yanlışlığı nedeni ile oluşan Sosyal Güvenlik Kurumu geri ödemelerindeki tüm zararlar yasal faizi ile birlikte satıcı firmadan tahsil edilir. Buna ilişkin muvafakatnameler de fatura ile ibraz edilmek zorundadır" şeklinde taahhütname alınmaktadır.

SUT kodu SGK tarafından tek taraflı olarak verilmekte olup, bu kodun değişmesi veya bu ürünün SUT listesinden çıkarılması mal sağlayan şirketlerden kaynaklanmamaktadır. Şartnameye ve sözleşmelere eklenen bu maddeler ile yüklenici firmaları büyük zarara uğramaktadırlar.

TAHSİLAT SORUNU

Hastanelerinin 1 yıla varan ödeme süreçleri sektörümüzün nakit akışını bozmuş olduğundan finansman ihtiyacı için bankalara muhtaç durumdadır.

Geç tahsil edilen alacaklar sektörün en kronik sorunu haline gelmiştir.Kurumlar nezdinde yapılan ikili görüşmelere rağmen kalıcı bir çözüm elde edilememiştir. Bu durum daha sürdürülemez olduğundan çok acil kalıcı çözüme kavuşturulması gerekmektedir.

Özellikle mal tesliminden sonra fatura işlemleri uzun sürmekte ve ödeme birimine gitmesi zaman almaktadır. Bu konuda şartnamelere ödeme vadesi yazılırken "fatura tarihinde itibaren" yazılması firmaların mağduriyetinin bir nebze önüne geçecektir.

ÖDEMELERDE YAPILAN KESİNTİLER

Ayrıca firmalara yapılan ödemelerde, geçen yıldan bu yana kesintiler yapıldığı fark edilmiştir. Saymanlıklarla yapılan görüşmelerde kesintilerin nedeninin Nakil Vasıtalar Vergi Dairesi'ne olan borçlardan kaynaklandığı söylenmektedir. Bu borçlarda firma adına kayıtlı araçlara kesilen trafik cezalarından oluşmaktadır. Trafik cezası alındığı gün sisteme borç olarak giriliyor ve devlet hastanesi ödeme yapacağı zaman bunu kesiyor. Borç firmaya ulaşır, ulaştığı günden itibaren 15 gün ödeme süresi tamamen göz ardı edilip, ceza alındığı gün borçlu gösterilip firmalara yapılacak ödemelerden kesiliyor. Lakin trafik cezalarını ödemek istediğinde tahsil edilmiş gözüküyor ve tekrardan firmadan tahsil ediliyor.

Nakil Vasıtalar Vergi Dairesi'nden mükerrer yapılan ödemenin ve kesintilerin firmaya iadesinin yapılmasını istediğinde, kesintinin hangi hastanenin ödemesinden yapıldığı, ne zaman yapıldığı, ne kadar yapıldığı tek tek yazılması isteniyor. Firmalar saymanlıklarla görüşüp kesintiyi tespit etmemişse hiçbir şekilde paralarını iade alamıyorlar.

Bu konuda hastane saymanlıklarına bilgilendirme yapılması ve en azından Nakil Vasıtalar Vergi Dairesi tarafından kesilen Trafik Cezalarının bu kapsam çıkarılması önemlidir.